

ТЕХНІЧНА ЕЛЕКТРОДИНАМІКА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський) - магістр наукового спрямування</i>
Галузь знань	<i>14 «Електрична інженерія»</i>
Спеціальність	<i>141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»</i>
Освітня програма	<i>Електричні машини і апарати (electric machines and apparatus)</i>
Статус дисципліни	<i>Цикл професійної підготовки</i>
Форма навчання	<i>Очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>II курс, осінній</i>
Обсяг дисципліни	<i>165 годин / 5,5 кредитів ECTS</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен/МКР/Реферат</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: д.т.н., проф. Васьковський Юрій Миколайович, тел. 0501022010 Практичні: проф. Васьковський Юрій Миколайович</i>
Розміщення курсу	<i>Посилання на дистанційний ресурс Moodle https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=3942</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Програму навчальної дисципліни «Технічна електродинаміка» складено відповідно до Освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти підготовки магістрів наукового спрямування за спеціальністю 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» та освітньою програмою «Електричні машини і апарати».

Метою навчальної дисципліни є вивчення студентами проблеми застосування теорії електромагнітного поля для уточненого визначення параметрів і характеристик електромеханічних перетворювачів енергії різного призначення і принципу дії.

Предметом навчальної дисципліни є сукупність математичних методів для визначення на основі теорії електромагнітного поля параметрів та експлуатаційних характеристик сучасних електричних машин, методи їх дослідження та розрахунку.

Програмні результати навчання:

Компетенції: Здатність ефективно вирішувати типові науково-дослідні задачі в сфері розрахунку, дослідження, розробки та оптимального проектування електромеханічних перетворювачів енергії різного призначення і принципу дії в рамках освітньої програми "Електричні машини і апарати" для магістрів наукового спрямування. Зокрема метою вивчення навчальної дисципліни є формування системи компетенцій щодо використання методів аналізу фізичних полів в електричних машин та апаратах при розрахунках, проектуванні і дослідженні їх параметрів і характеристик, які передбачені для посад у певному виді економічної діяльності.

Знання: Типових методик, алгоритмів та програмного забезпечення для розрахунку електромагнітного поля електричних машин та визначення за результатами польового аналізу їх інтегральних параметрів і характеристик.

Уміння: Планувати і виконувати типові науково-дослідні задачі щодо дослідження та розробки сучасних електричних машин, критично аналізувати результати власної інженерно-технічної діяльності у контексті усього комплексу сучасних знань щодо польових методів аналізу електричних машин. При вивченні дисципліни студент оволодіває знаннями, які можуть бути використані у науково-дослідних та проектно-конструкторських роботах при розробках нових та модернізації існуючих електромеханічних перетворювачів енергії різного типу і принципу дії.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Пререквізити: успішне засвоєння дисципліни базується на знаннях, отриманих студентом під час вивчення таких дисциплін, як «Фізика», «Вища математика», «Теоретичні основи електротехніки», «Математичне моделювання електричних машин».

Постреквізити: В структурно-логічній схемі навчального плану підготовки магістрів дисципліна «Технічна електродинаміка» забезпечує подальше вивчення дисциплін на третьому рівні вищої освіти – доктор філософії (PhD).

3. Зміст навчальної дисципліни

Дисципліна структурно складається з 5-ти змістовних модулів, а саме:

Змістовий модуль 1. Основні рівняння електродинаміки.

Тема 1.1. Вступ. Система рівнянь електромагнітного поля.

Тема 1.2. Граничні та початкові умови. Формування припущень при визначенні розрахункової області об'єкта досліджень.

Тема 1.3. Постановка задачі розрахунку поля в електричних машинах та пристроях.

Змістовий модуль 2. Теорія поверхневого ефекту в електропровідних середовищах.

Тема 2.1. Поняття та математичне обґрунтування виразу для еквівалентної глибини проникнення електромагнітного поля в електропровідне середовище.

Тема 2.2. Використання поверхневого ефекту в електротехнічних пристроях. Асинхронні машини з масивним ротором.

Тема 2.3. Електромагнітні екрани і екранування магнітних полів.

Змістовий модуль 3. Чисельні методи розрахунку рівнянь електромагнітних полів.

Тема 3.1. Метод скінченних різниць і його практична реалізація в програмно-обчислювальних комплексах.

Тема 3.2. Метод скінченних елементів і його практична реалізація в програмно-обчислювальних комплексах.

Тема 3.3. Альтернативні чисельні методи технічної електродинаміки і електрофізики.

Змістовий модуль 4. Уточнені методи і алгоритми польових розрахунків інтегральних параметрів і характеристик електричних машин і пристроїв..

Тема 4.1. Визначення інтегральних параметрів та характеристик електричних машин за результатами розрахунку поля.

Тема 4.2. Методи визначення електромагнітних сил та моментів в електричних машинах за результатами розрахунку поля.

Змістовий модуль 5. Аналіз взаємопов'язаних фізичних полів в електричних машинах.

Тема 5.1. Поняття про взаємозв'язок електромагнітних, теплових і механічних полів.

Тема 5.2. Система рівнянь для аналізу взаємопов'язаних фізичних полів та методи їх розв'язання.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основні інформаційні ресурси:

1. Васильовський Ю.М. Математичне моделювання електромеханічних перетворювачів енергії (навчальний посібник для вузів з грифом МОН України), К., НТУУ "КПГ, ФЕА, 2003, 164с.

2. Васьковський Ю.М. Польовий аналіз електричних машин (навчальний посібник для вузів з грифом МОН України), К., НТУУ "КПІ", ВПІ ВПК "Політехніка" 2007, 191с.
3. Туровский Я. Техническая электродинамика. М., Энергия, - 1974, 488 с.
4. Фальковский О.И. Техническая электродинамика. М., "Связь", - 1978, 430 с.
5. Туровский Я. Электромагнитные расчеты элементов электрических машин. М., Энергоатомиздат, - 1986, 201 с.
6. Сегерлинд Л. Применение метода конечных элементов. М., Мир, 1975, 392 с.
7. Сильвестер П., Феррари Р. Метод конечных элементов для радиоинженеров и инженеров-электриков. - М., Мир, 1986, 230 с.

Додаткові інформаційні ресурси:

8. Ильин В.П. Численные методы решения задач электрофизики, - М., Наука, 1985, 334с.
9. Бенерджи П., Баттерфилд Р. Методы граничных элементов в прикладных науках. - М., Мир, 1984, 495 с.
10. Домбровский В.В. Справочное пособие по расчету электромагнитного поля в электрических машинах. - Л.: Энергоатомиздат, 1983, 256с

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття:

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (посилання на літературу та завдання на СРС)
1	<p>Лекція 1. Вступ. Місце дисципліни «Технічна електродинаміка» в системі сучасних електротехнічних дисциплін і її задачі для поглибленого аналізу параметрів і процесів електричних машин і апаратів. Система рівнянь Максвелла – теоретична основа для аналізу електромагнітних полів.</p> <p>Література: [1 - 7, Вступ].</p> <p>Завдання на СРС: Історія експериментального та математичного обґрунтування системи рівнянь Максвелла.</p>
2	<p>Лекція 2. Система рівнянь електромагнітного поля. Види польових функцій та отримання диференціальних рівнянь у часткових похідних. Література: [1], с. 7 - 26.</p> <p>Завдання на СРС: Диференціальні рівняння у часткових похідних для магнітної індукції та векторного магнітного потенціалу.</p>
3	<p>Лекція 3. Граничні та початкові умови. Завдання граничних умов 1-го, 2-го роду і умов періодичності та початкових умов. Формування припущень при визначенні розрахункової області об'єкта досліджень.</p> <p>Література : [3, с.13 - 46].</p> <p>Завдання на СРС: Визначення та класифікація електромагнітних полів: нелінійні, нестационарні, квазістационарні поля.</p>
4	<p>Лекція 4. Постановка задачі розрахунку електромагнітного поля в електричних машинах та пристроях. Опис геометрії розрахункової області. Опис джерел електромагнітного поля. Фізичні характеристики матеріальних середовищ.</p> <p>Завдання на СРС: Визначення просторового розміру поля: дво - і тривимірні поля.</p> <p>Література: [7,с.40 - 79], [9, с.6 - 31].</p>
5	<p>Лекція 5. Поверхневий ефект в електропровідних середовищах. Визначення еквівалентної глибини проникнення електромагнітного поля в електропровідне середовище та математичне обґрунтування її виразу.</p>

	<i>Література: [1] с. 38 - 43.</i>
6	Лекція 6. Асинхронні машини з масивним ротором. Поверхневий ефект в масивному роторі асинхронного двигуна (АД). <i>Література: [1], с. 43 - 45.</i> <i>Завдання на СРС: Визначення пускового моменту АД з масивним ротором.</i>
7	Лекція 7. Оптимізація характеристик АД з масивним ротором. Обґрунтування технічних рішень щодо підвищення ККД і коефіцієнта потужності АД з масивним ротором. <i>Література: [3], с.87-89, [9] с. 125 - 128.</i> <i>Завдання на СРС: Кінцевий ефект в масивному роторі та використання торцевих коротко замикаючих кілець.</i>
8	Лекція 8. Екранування магнітних полів в електричних машинах. Способи екранування магнітних полів за допомогою магнітних шунтів. <i>Література: [1], с. 50-56, [9] с. 83 - 89.</i> <i>Завдання на СРС: Конструкція та виконання магнітних шунтів і екранів.</i>
9	Лекція 9. Оцінка ефективності екранування магнітних полів. Екранування магнітних полів за допомогою електромагнітних екранів. Екранування магнітних полів в торцевих зонах турбогенераторів. <i>Література: [1], с. 50-56, [9] с. 83 - 89.</i> <i>Завдання на СРС: Конструкція електромагнітних екранів.</i>
10	Лекція 10. Метод скінченних різниць. Метод скінченних різниць і його практична реалізація в програмно-обчислювальних комплексах. Література: [10] с. 37- 43. <i>Завдання на СРС: Класифікація чисельних методів розв'язання польових задач.</i>
11	Лекція 11. Теоретичні основи методу скінченних елементів (МСЕ) (частина 1). Історія виникнення і розвитку МСЕ. Поняття скінченого елемента (СЕ) і апроксимаційних функцій. Типи СЕ і дискретизація розрахункової області - побудова сітки скінчених елементів (ССЕ). <i>Література: [10] с. 43-61.</i> <i>Завдання на СРС: Скінченні елементи 1-го і 2-го роду.</i>
12	Лекція 12. Теоретичні основи методу скінченних елементів (МСЕ) (частина 2). Методи і процедури побудови і розв'язання системи алгебраїчних рівнянь відносно функції поля у вузлах ССЕ. Особливості матриці системи - її симетричність і стрічкова структура. <i>Література: [10] с. 43-61.</i> <i>Завдання на СРС: Метод Ньютона-Рафсона для розв'язання нестационарних задач поля.</i>
13	Лекція 13. Практична реалізація МСЕ в програмно-обчислювальних комплексах. Використання програмно-обчислювальних комплексів FEMM, Comsol. Візуалізація отриманої картини поля на моніторі ПЕОМ. <i>Література: [7] с. 41-61.</i>
14	Лекція 14. Альтернативні чисельні методи технічної електродинаміки і електрофізики. Метод граничних елементів. Метод інтегральних рівнянь. <i>Література: [10] с. 61 - 78.</i> <i>Завдання на СРС: Безкінечні та граничні елементи.</i>
15	Лекція 15. Визначення інтегральних параметрів та характеристик електричних машин. Визначення магнітних поточозчеплень обмоток та їх індуктивних параметрів. <i>Література: [7] с. 41 - 69.</i> <i>Завдання на СРС: Визначення пазового розсіювання обмотки електричної машини.</i>
16	Лекція 16. Визначення електромагнітних сил та моментів в електричних машинах. Визначення сил за допомогою методів об'ємної густини сили, енергетичного методу та методу тензора магнітного натягу.

	<i>Література: [7] с.73 - 85. Завдання на СРС: Розрахунок електромагнітного моменту електричної машини.</i>
17	Лекція 17. Фізичні поля іншої природи в електричних машинах. Визначення взаємозв'язку електромагнітних, теплових і механічних полів в електричних машинах. Математична аналогія розрахунку електромагнітних і теплових полів. <i>Література: [7] с.127 - 149. Завдання на СРС: Фізичний зміст граничних умов 1-го, 2-го і 3-го роду для теплових полів.</i>
18	Лекція 18. Аналіз взаємопов'язаних фізичних полів. Система диференціальних рівнянь взаємопов'язаних фізичних полів та методи її розв'язання. <i>Література: [7] с.127 - 149. Завдання на СРС: Приклади розрахунків теплових полів (теплове поле ротора потужного турбогенератора).</i>

Практичні заняття: Практичні заняття дозволяють розвинути і закріпити у студентів теоретичні знання, набуті при вивченні лекційного курсу, а також отримати практичні навички щодо розрахунків параметрів, характеристик і режимів роботи електричних машин методами теорії електромагнітного поля. В ході виконання завдань студенти навчаються робити чисельні оцінки параметрів машин, вивчають та засвоюють методологію практичного використання сучасних обчислювальних програм та комп'ютерних комплексів.

Теми практичних занять:

№ з/п	Назва теми і зміст практичного заняття	Кількість аудитор. годин
1	Заняття 1-2. Диференціальні рівняння електромагнітного поля. Виконання аналітичних перетворень, отримання диференціальних рівнянь в часткових похідних відносно різних польових функцій (напруженості магнітного і електричного полів, векторного магнітного потенціалу) та їх аналіз. <i>Література: [7] с. 15 - 19</i>	4
2	Заняття 3-4. Постановка задачі та завдання вихідних даних для розрахунку електромагнітного поля в електричних машинах різного типу. Вибір розрахункової області, завдання джерел електромагнітного поля та властивостей активних матеріалів для: а) асинхронного двигуна; б) синхронного генератора. <i>Література: [1] с.20-46, [7] с.19 – 25.</i>	4
3	Заняття 5. Розрахунок еквівалентної глибини проникнення поля. Розрахунок та дослідження впливу фізичних параметрів середовища та частоти струму на глибину проникнення поля. <i>Література: [1] с.47-55.</i>	2
4	Заняття 6-7. Дослідження характеристик АД з масивним ротором. Чисельне визначення параметрів ротора АД при різних ковзаннях (при пуску і в номінальному режимі). <i>Література: [3] с.111-123.</i>	4
5	Заняття 8-9. Електромагнітні екрани і екранування магнітних полів. Чисельне дослідження коефіцієнтів екранування поля за допомогою електромагнітних екранів. <i>Література: [3] с.46-71.</i>	4
6	Заняття 10. Метод скінченних різниць. Чисельна реалізація методу на прикладі прямокутної розрахункової області. <i>Література: [3] с.28-33.</i>	2
7	Заняття 11-13. Метод скінченних елементів. Приклади реалізації МСЕ в	6

	програмно-обчислювальних комплексах FEMM і Comsol Multiphysics.	
8	Заняття 14. Модульна контрольна робота.	2
9	Заняття 15-16. Розрахунки інтегральних параметрів та характеристик електричних машин. Розрахунки магнітних потокозчеплень обмоток та їх індуктивних параметрів. <i>Література: [7] с. 41 - 69.</i>	4
10	Заняття 17-18. Розрахунки електромагнітних сил та моментів в електричних машинах. Розрахунки сил за допомогою методів об'ємної густини сили, енергетичного методу та методу тензора магнітного натягу. <i>Література: [7] с.73 - 85.</i>	4

Самостійна робота студента: В таблиці наведено основні завдання, що виносяться на самостійну роботу студентів

№ з/п	Назва теми, що виносяться на самостійне опрацювання	Кількість годин СРС
1	Завдання для СРС 1. Історія експериментального та математичного обґрунтування системи рівнянь поля Максвелла.	2
2	Завдання для СРС 2. Диференційні рівняння у часткових похідних для магнітної індукції та векторного магнітного потенціалу.	2
3	Завдання для СРС 3. Визначення та класифікація електромагнітних полів: нелінійні, нестационарні, квазістационарні поля.	4
4	Завдання для СРС 4. Визначення просторового розміру поля: дво - і тривимірні поля.	4
5	Завдання для СРС 5. Визначення пускового моменту АД з масивним ротором.	8
6	Завдання для СРС 6. Кінцевий ефект в масивному роторі та використання торцевих коротко замикаючих кілець.	8
7	Завдання для СРС 7. Конструкція та виконання магнітних шунтів і екранів.	8
8	Завдання для СРС 8. Конструкція електромагнітних екранів.	8
9	Завдання для СРС 9. Класифікація чисельних методів розв'язання крайових задач.	8
10	Завдання для СРС 10. Скінченні елементи 1-го і 2-го роду.	12
11	Завдання для СРС 11. Метод Ньютона–Рафсона для розв'язання нестационарних задач поля.	14
12	Завдання для СРС 12. Безкінечні та граничні елементи.	8
13	Підготовка до модульної контрольної роботи	6
14	Завдання для СРС 13. Визначення пазового розсіювання обмотки електричної машини.	12
15	Завдання для СРС 14. Розрахунок електромагнітного моменту електричної машини.	12
16	Завдання для СРС 15. Фізичний зміст граничних умов 1 - го, 2 - го і 3 - го роду для теплових полів.	8
17	Завдання для СРС 16. Приклади розрахунків теплових полів (теплове поле ротора потужного турбогенератора).	10
18	Виконання реферату	10

19	Підготовка до екзамену	36
Всього годин		180

Реферат. Для закріплення та узагальнення отриманих знань студенти виконують індивідуальне завдання – реферат за темою досліджень. В рамках реферату студент на базі аналітичного огляду літературних джерел та результатах власних досліджень виконує докладний аналіз проблеми, що розглядається.

Тематика реферату має бути пов'язана з темою досліджень, які студент проводить в рамках власної магістерської дисертації. Тему реферату студент обирає самостійно та узгоджує її з керівником магістерської дисертації і викладачем дисципліни «Технічна електродинаміка».

Модульна контрольна робота. Для одержання студентами стійких знань передбачено виконання модульної контрольної роботи, на яку виносяться основні питання дисципліни.

Модульна контрольна робота складається з двох частин (контрольних робіт):

- контрольна робота 1 по темам 1.1 – 3.3.
- контрольна робота 2 по темам 4.1 –5.2.

Політика та контроль

6. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Система вимог, які викладач ставить перед студентом:

- *правила відвідування занять: відповідно до Наказу 1-273 від 14.09.2020 р. заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати заохочувальні або штрафні бали. Відповідно до РСО даної дисципліни бали нараховують за відповідні види навчальної активності на лекційних та практичних заняттях.*

- *правила поведінки на заняттях: студент має можливість отримувати бали за відповідні види навчальної активності на лекційних та практичних заняттях, передбачені РСО дисципліни. Використання засобів зв'язку для пошуку інформації на гугл-диску викладача, в інтернеті, в дистанційному курсі на платформі Сікорський здійснюється за умови вказівки викладача;*

- *правила захисту індивідуальних завдань: захист реферату з дисципліни здійснюється індивідуально і лише у випадку, коли студент не погоджується із нарахованими балами за результатами перевірки реферату;*

- *політика дедлайнів та перескладань: якщо студент не проходив або не з'явився на МКР (без поважної причини), його результат оцінюється у 0 балів. Перескладання результатів МКР не передбачено;*

- *політика щодо академічної доброчесності: Кодекс честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf> встановлює загальні моральні принципи, правила етичної поведінки осіб та передбачає політику академічної доброчесності для осіб, що працюють і навчаються в університеті, якими вони мають керуватись у своїй діяльності, в тому числі при вивченні та складанні контрольних заходів з даної дисципліни;*

- *при використанні цифрових засобів зв'язку з викладачем (мобільний зв'язок, електронна пошта, переписка на форумах та у соцмережах тощо) необхідно дотримуватись загальноприйнятих етичних норм, зокрема бути ввічливим та обмежувати спілкування робочим часом викладача.*

7. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Поточний контроль: експрес-опитування на практичних заняттях.

Календарний контроль: провадиться один раз на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: екзамен.

Рейтингова система оцінювання результатів навчання студентів передбачає визначення кількості балів, отриманих студентом під час вивчення дисципліни.

Умови допуску до семестрового контролю: поточний семестровий рейтинг повинен складати не менше 30 балів.

Поточний семестровий рейтинг студента складається з балів, отриманих за:

- 4 відповіді під час проведення експрес-опитувань на лекціях;
- виконання модульної контрольної роботи (МКР);
- виконання реферату

Система стартових рейтингових балів та критерії оцінювання

1. Відповіді на практичних заняттях

Ваговий бал - 7. Максимальна кількість балів за всі відповіді на практичних заняттях дорівнює $4 \times 7 = 28$ балів.

Повна та докладна відповідь	7
Неточна відповідь, або відповідь с помилками	3.. 4
Неправильна відповідь	0

2. Модульний контроль

Ваговий бал - 12. Максимальна кількість балів за модульні контрольні роботи дорівнює $1 \times 12 = 12$ балів.

Повне виконання	12
Відповіді неповні	8... 11
Відповіді з суттєвими похибками	2...7
Відповіді неправильні	0

3. Реферат

Ваговий бал - 20. Максимальна кількість балів за реферат дорівнює $1 \times 20 = 20$ балів.

Повне та докладне розкриття теми реферату	20
Реферат виконаний з незначними похибками	15...18
Реферат виконано з суттєвими похибками	10... 14
Реферат не виконано	0

Форма семестрового контролю – екзамен

Остаточне оцінювання результатів навчання проводиться за стобальною рейтинговою шкалою. Екзаменаційна складова шкали дорівнює 40% від загальної рейтингової шкали, тобто $R_e = 40$ балів. Необхідною умовою допуску до екзамену є повний конспект лекцій, виконана і захищений реферат. Для здачі екзамену без проведення семестрового контролю («автоматом») потрібно мати стартовий рейтинг не менше 60 балів, а також виконані інші умови допуску до екзамену.

Екзаменаційна робота складається з двох теоретичних запитань і однієї задачі

Критерії оцінювання екзамену

- повна відповідь (повне, безпомилкове розв'язування завдання) $R_3 = 39 - 40$ балів;
- відповідь з певними несуттєвими помилками $R_3 = 30 - 38$ бали;
- відповідь без суттєвих помилок, але не з повним обсягом потрібної інформації $R_3 = 20 - 29$ бали;
- неповна відповідь з певними помилками $R_3 = 12-19$ балів;
- неповна відповідь зі значною кількістю помилок, але які не є принциповими $R_3 = 8-11$ балів;
- повністю неправильна відповідь або відсутність відповіді – 0 балів.

Сумарна кількість рейтингових балів визначається як $R_p = R_c + R_e$

Таблиця відповідності сумарних рейтингових балів оцінкам за наступною шкалою:

Сумарна кількість балів R_p	Оцінка	Результат
95-100	Відмінно	Екзамен здано
85-94	Дуже добре	

<i>75-84</i>	<i>Добре</i>	
<i>65-74</i>	<i>Задовільно</i>	
<i>60-64</i>	<i>Достатньо</i>	
<i>Менше 60</i>	<i>Незадовільно</i>	<i>Екзамен не здано</i>
<i>Менше 30</i>	<i>Не допущений</i>	<i>До екзамену не допущений</i>

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено професором кафедри електромеханіки ФЕА, д.т.н. Васьковським Ю.М.

Ухвалено кафедрою електромеханіки ФЕА (протокол № 11 від 24.06.2021 р.)

Погоджено Методичною комісією ФЕА (протокол № 11 від 25.06.2021 р.)